

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

LAUSUNTO

1 (3)

13.11.2014

OKM/57/010/2014

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA LUKION, AMMATILLISEN PERUS- JA LISÄKOULUTUKSEN SEKÄ VAPAAN SIVISTYSTYÖN JÄRJESTÄMIS- JA YLLÄPITÄMISLUPIA KOSKEVISTA SÄÄDÖKSISTÄ

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta laiksi lukiolain, ammatillisesta koulutuksesta annettujen lakien sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta. Esityksellä muutettaisiin koulutuksen järjestämislupia ja ylläpitämislupia koskevia säännöksiä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK lausuu seuraavaa:

Koulutuksen järjestäjäverkko on nyt monimuotoinen. Valmistelussa oleva uudistus ei saa johtaa tilanteeseen, jossa erikoistuneiden koulutuksen järjestäjien toimintaedellytykset heikkenevät. Tämä koskee niin lukiokoulutusta, ammatillista perus- ja lisäkoulutusta sekä vapaan sivistystyön eri toimintamuotoja. EK korostaa, että **jokaisen koulutusorganisaation tulevaisuusvalintojen tulee lähteä organisaation omista strategisista lähtökohdista**. Uudistuksen lopputuloksena ei saa olla alueelliset koulutusmonopolit, vaan uudistuksen tulee luoda tasavertaiset mahdollisuudet erikoistuville ja yksityisessä toimintamuodossa oleville koulutuksen järjestäjille osana julkisesti rahoitettua koulutuksen järjestäjäverkkoa. Järjestämisluvan kriteereiden tulee lähteä koulutuksen laatuun ja vaikuttavuuteen liittyvistä tekijöistä, eikä järjestäjän opiskelijamäärä voi olla kriteeri.

EK pitää erittäin tärkeänä koulutuksen palvelukykyyn parantamista ja ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen uudistamista työelämän osaamistarpeiden lähtökohdista. Lausunnolla olevan esityksen kanssa samaan aikaan lausunnolla olevat luonnokset lukion ja ammatillisen koulutuksen uudesta rahoitusmallista ja näyttötutkintojärjestelmän kehittämisestä liittyvät toisiinsa. Näiden **esitysten yhteisvaikutusten arviointia ei ole mahdollista toteuttaa**, kun esitysten osalta on avoinna lukuisia merkittäviä yksityiskohtia, mm. ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia koskien. Vastaavasti lukion ja vapaan sivistystyön osalta on samanaikaisesti valmistelussa uudistuksia, joilla on vaikutuksia koulutuksen palvelukykyyn, ei myöskään näiltä osin esitysten yhteisvaikutuksia ole mahdollista arvioida.

Koulutuksen järjestäjäverkkouudistukseen liittyen on tarkoitus säätää asetuksella tarkemmin mm. järjestämislupien kriteereistä. Koska lausunnolla olevan esityksen yhteydessä ei ole ollut käytettävissä asetusluonnosta, **on mahdotonta arvioida esityksen vaikutuksia järjestäjäverkkoon ja lukioon, ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä vapaan sivistystyön palvelukykyyn ja tulevaisuuden järjestäjäverkkoon**. Em. syistä EK toteaa, ettei tämän esitysluonnoksen pohjalta tule edetä kiireellisellä aikataululla.

EK pitää välttämättömänä, että myös koulutusta koskevien lakien osalta tulee tavoitteena olla parempi sääntely. **Lausunnolla oleva esitys ei ammatillista koulutusta koskevien kohtien osalta tue työelämän osaamistarpeisiin vastaamista, joten EK toteaa, ettei kyseisen hallituksen esityksen pohjalta ei ole syytä edetä**. Ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen uudistamisen kannalta on vält-

Työmarkkinat
Mirja Hannula/KT

13.11.2014

tämätöntä selkeyttää lainsäädäntöä siten, että ammatillista koulutusta säädellään jatkossa yhdellä lailla nykyisten kahden lain sijaan. Ammatillista peruskoulutusta ja ammatillista aikuiskoulutusta koskevan lainsäädännön osalta on tarve kokonaisuudistukselle, jossa yhteydessä on tarpeen mm. määrittää mitkä asiat kirjataan lakiin ja mitkä asiat säädetään asetuksissa. **Ammatillista perus- ja lisäkoulutusta, oppisopimuskoulutusta ja näyttötutkintojärjestelmää tulee uudistaa kokonaisuutena siten, että ne toimivat nykyistä asiakaslähtöisemmin ja joustavammin yhteen.** Tämä edellyttää ammatillisessa perus- ja lisäkoulutuksessa sekä järjestämislupaa että rahoitusta koskevan sääntelyn osalta nykyistä joustavampaa mallia.

LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ

- Lukion, ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä vapaan sivistystyön järjestäjäverkon uudistuksessa tulee huolehtia erikoistuneiden ja yksityisessä toimintamuodossa olevien koulutuksen järjestäjien toimintamahdollisuuksista. Uudistuksen lopputuloksena ei saa olla alueelliset koulutusmonopolit, vaan uudistuksen tulee luoda tasavertaiset mahdollisuudet erikoistuville ja yksityisessä toimintamuodossa oleville koulutuksen järjestäjille. Jokaisen koulutusorganisaation tulevaisuusvalintojen tulee lähteä organisaation omista strategisista lähtökohdista. Järjestämisluvan kriteereiden tulee lähteä koulutuksen laatuun ja vaikuttavuuteen liittyvistä tekijöistä, eikä järjestäjän opiskelijamäärä voi olla kriteeri.
- Esityksessä eri järjestämis- ja ylläpitämislupien muuttamista ja peruuttamista koskevat kohdat ovat keskenään ristiriitaisia.
- Esityksen yhteydessä ei ole ollut käytettävissä asetusluonnosta, jolla on tarkoitus säätää koulutuksen järjestäjien kriteereistä. Siksi esityksen pohjalta on mahdotonta arvioida hallituksen esityksen vaikutuksia lukion, ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen sekä vapaan sivistystyön palvelukykyyn ja tulevaisuuden järjestäjäverkkoon. Kun samaan aikaan on valmistelussa myös muita hallituksen esityksiä, esitysten yhteisvaikutusten arviointia koulutuksen tulevaisuuden palvelukyvyn osalta ei ole mahdollista tehdä. Em. syistä EK toteaa, ettei tämän esitysluonnoksen pohjalta tule edetä kiireellisellä aikataululla.
- Lausunnolla oleva esitys ei ammatillista koulutusta koskevien kohtien osalta tue työelämän osaamistarpeisiin vastaamista, joten EK toteaa, ettei kyseisen hallituksen esityksen pohjalta ei ole syytä edetä. Ammatillista perus- ja lisäkoulutusta, oppisopimuskoulutusta ja näyttötutkintojärjestelmää tulee uudistaa kokonaisuutena siten, että ne toimivat nykyistä asiakaslähtöisemmin ja joustavammin yhteen.

EK ehdottaa seuraavia muutoksia hallituksen esitykseen

- Sääntelyn tulee mahdollistaa ammatillisessa perus- ja lisäkoulutuksessa nykyistä paremmin ja ketterämmin yksilöiden ja työelämän tarpeisiin vastaavia uudistuvia ammatillista koulutuksen toimintatapoja. Ammatillisessa koulutuksessa tulee olla jatkossa **yksi laki ja yksi järjestämislupa**, jonka puitteissa voidaan toteuttaa nykyisen kaltainen säätely erikseen ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen osalta. Yksi järjestämislupa mahdollistaa myös jatkossa koulutuksen järjestäjien erikoistumisen esimerkiksi aikuiskoulutukseen tai ammatilliseen erityisopetukseen tai muuten koulutustehtävänsä ja profiilinsa mukaisesti. Jos rakenteellisia uudistuksia halutaan, tulee koulutuksen järjestäjällä olla mahdollisuus valita tarkoituksenmukaisin järjestämismuoto ilman, että järjestämismuotoon sidottu rahoitustaso ohjaa valintaa kohtuuttomasti. Lisäämällä joustavuutta sekä järjestämisluvan että rahoituksen osalta on mahdollista kannustaa koulutuksen järjestäjiä suuntaamaan resursseja joustavasti ja tehokkaasti kysyntälähtöisesti työelämän alakohtaisten koulutustarpeiden mukaan esimerkiksi tutkinnon osaan tähtäävään oppisopimukseen.

Työmarkkinat
Mirja Hannula/KT

13.11.2014

- Nuorten oppisopimuskoulutuksen lisääminen edellyttää, että myös niillä koulutuksen järjestäjillä, joilla on koulutustehtävä ja järjestämislupa vain ammatilliseen peruskoulutukseen tulee olla mahdollisuus siirtää joustavasti opiskelijoita oppisopimuskoulutukseen (ns. 2+1 -malli). **Oppisopimusta koskevan sääntelyn tulee olla osana sekä ammatillisen peruskoulutuksen että ammatillisen lisäkoulutuksen koulutustehtävää ja koulutuksen järjestäjällä tulee olla mahdollisuus kohdentaa joustavasti ja kysyntälähtöisesti koulutusta (ml. tutkinnon osaan tähtäävä oppisopimus) toimialojen ja yritysten tarpeista lähtien.**
- **Nykyinen työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä, joka esityksessä on muodossa aikuiskoulutustehtävä, tulee muuttua erityiseksi koulutustehtäväksi.** Kaikkien ammatillisen koulutuksen järjestäjien tulee erikoistua ja profiloitua siten, että tulevaisuuden järjestäjäverkko palvelee eri toimi- ja osaamisalojen huippuosaamisen ja koulutuksen kehittämistä. Ammatillisen järjestämisluvan ehtona tulee olla **vahvat työelämäyhteydet ja erikoistuva rooli, esimerkiksi jonkin osaamisalan valtakunnallinen koulutustehtävä tai koulutuksen kehittämisrooli.** Jokaisen koulutuksen järjestäjän kohdalla tulee arvioida koulutuksen järjestäjän ja yritysten/työelämän yhteistyön strategisuutta ja pitkäjänteisyyttä sekä järjestäjän talouden tilaa keskipitkällä aikavälillä laadukkaana ja työelämän tarpeita vastaavan koulutuksen tarjoamiseksi.
- Ammatillisen koulutuksen osalta tulee siirtyä **yksityisoikeudelliseen toimintamuotoon** ja huolehtia monipuolisesta elinkeinoelämän edustuksesta koulutuksen järjestäjien hallituksissa.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Työmarkkinat

Lasse Laatu
Johtaja